

ДА СЕ ПРЕБОРИМ С ПОДКУПВАНЕТО НА ЧУЖДИ ДЛЪЖНОСТНИ ЛИЦА

ИНИЦИАТИВА ЗА ПОВИШАВАНЕ НА
ОБЩЕСТВЕНАТА ОСВЕДОМЕНОСТ

КАКВО Е ПОДКУПВАНЕТО НА ЧУЖДИ ДЛЪЖНОСТНИ ЛИЦА?

В тихия ъгъл парите преминават от едни ръце в други. Постигната е **сделка**. Възложен е договор за строителство, спечелена е концесия за доставка на петрол или газ, сключен е договор за доставка на оръжия или боеприпаси.

А в това време навън един локален кандидат е загубил надпреварата от един даващ подкупи съперник и е фалирал. Цените за доставката на петрол стават все по-високи и по-високи, изваждайки от равновесие енергийните пазари. Едно подкупно и ненадеждно правителство се е въоръжило. Това именно представлява **подкупването на чужди длъжностни лица (foreign bribery)**. Юридическите лица стават участници в това престъпление когато предлагат, обещават или дават подкуп на чуждо длъжностно лице, за да извлекат някаква облага от международна бизнес сделка.

По данни на Световната банка всяка година повече от 1 трилион долара се прахосват за подкупване на чужди длъжностни лица в замяна на облаги в международния бизнес. Подкупването на чужди длъжностни лица причинява сериозни вреди и в много страни, включително и в България. (бел. прев.), е обявено за **престъпление**.

КОЙ ПЛАЩА ЦЕНАТА?

Местния бизнес плаща цената, тъй като неговите представители **не могат да са достатъчно конкурентноспособни** спрямо подкупващите си съперници. Развиващите се нации плащат цената за това, като техните икономики не могат да се разраснат достатъчно бързо, защото чуждите инвеститори се страхуват да инвестират в податлива на корупция среда.

Гражданите плащат цената когато заради корупционни сделки им се отказва **достъп до жизненоважни услуги**, като например чиста вода, сигурни пътища или основни здравни услуги. Акционерите също плащат за това, тъй като при разгласяването на проблема ще пострада имиджа на компаниите, в които те са инвестирали. Държавите, от които са тези компании също ще плащат цената за това когато докато се превръщат в обект на критики на международната общественост за това, че не са предприели адекватни мерки за да гарантират, че техните компании играят честно в сключваните от тях международни бизнес сделки.

Колкото повече **се знае** за това престъпление и колкото по-голяма е обществената нетърпимост към него, толкова по-голям приоритет ще се дава на разследването на това престъпление от правоприлагащите органи, по-голям ще е риска за репутацията на компаниите, които подкупват и по-малко вероятно ще е длъжностните лица да искат или приемат подкупи.

ЗАНЕТЕ ЛИ, ЧЕ...

... най-засегнати от подкупването на чужди длъжностни лица са следните промишлени сектори: строителство, минна промишленост, телекомуникации, отбранителна и военна индустрия, природни ресурси и енергия, медицина и фармация, транспорт, инфраструктурни проекти и проект, с вързани с развитието на недвижими имоти?

БОРБАТА СРЕЩУ ПОДКУПВАНЕТО НА ЧУЖДИ ДЛЪЖНОСТНИ ЛИЦА В ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА ИКОНОМИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО И РАЗВИТИЕ (ОИСР)

До преди десет години в повечето държави подкупването на чужди длъжностни лица беше просто част от бизнеса. На практика беше възможно сумите, дадени за подкуп, да бъдат приспаднати от дължимия от компаниите данък. Край на тази практика беше сложен през 1999 г. с влизането в сила на **Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки**. Конвенцията е първият и единствен международен антикорупционен инструмент, фокусиран върху страната „даваща подкупа“ в корупционния пакт – физическото или юридическото лице, което предлага, обещава или дава подкупа. Днес, 38 държави, сред които 31-те държави-членки на ОИСР, както и Аржентина, Бразилия, България, Естония, Израел, Словения и Южна Африка са криминализирали подкупването на чужди длъжностни лица.

Въпреки това, десет години по-късно, подкупването на чужди длъжностни лица продължава да бъде огромно предизвикателство пред създаването на по-силна, по-чиста и по-честна световна икономика.

ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ОСВЕДОМЕНОСТ ОТНОСНО ПОДКУПВАНЕТО НА ЧУЖДИ ДЛЪЖНОСТНИ ЛИЦА

Информирането на обществеността за негативните ефекти от подкупването на чужди длъжностни лица е неразделна част от борбата срещу него. Важно е всеки да разбере, че подкупването на чужди длъжностни лица **не е престъпление без жертви**. То уврежда действителни хора по действителен начин.

Плановете за повишаване на обществената осведоменост в рамките на тази инициатива включват:

- Изработването на **материали**, вкл. брошури, постери, обявления по радиото и телевизията, както и създаването на следната интернет страница: www.oecd.org/corruption/initiative
- Провеждането на **събития**, посветени на подкупването на чужди длъжностни лица, като например поредица от кръгли маси с малките и средни предприятия, гражданското общество и международни организации, които искат да се присъединят към нас в нашата борба срещу подкупването на чужди длъжностни лица
- Осведомяването на **медиите** по въпроса за подкупването на чужди длъжностни лица, включително с предоставянето на статистически данни и примери от **Изследването на ОИСР за влиянието на подкупването на чужди длъжностни лица**, публикувано през декември 2010 г.

ЗАНЕТЕ ЛИ, ЧЕ...

... съгласно Проучването на „Прозрачност без граници“ (Transparency International) от 2008 г. за даването на подкупи повече от 80 процента от интервюираните администратори във Франция, Германия, Великобритания и САЩ признават, че изобщо не са запознати с Антикорупционната конвенция на ОИСР?

ПОВИШАВАНЕ НА ПОЗНАНИЯТА ОТНОСНО ПОДКУПВАНЕТО НА ЧУЖДИ ДЪЛЖНОСТНИ ЛИЦА

Това е една дългосрочна битка. Изминали са само десет години от криминализирането на подкупването на чужди длъжностни лица сред мнозинството от държавите-членки на ОИСР и в резултат все още то не е достатъчно добре познато, въпреки глобалното му въздействие. Много от компаниите не са наясно, че могат да им бъдат наложени солени глоби, че техните служители могат да бъдат вкарани в затвора и, че може да им бъде отказан достъпа до участието в процедури по възлагане на обществени поръчки за това, че са предлагали или давали подкупи в чужбина. Важно е, настоящите и бъдещи бизнес лидери да бъдат образовани относно финансовите, правните и социалните рискове от подкупването на чужди длъжностни лица.

Работната група на ОИСР за борба с подкупването – състояща се от представители на всички държави, присъединили се към Конвенцията – планира да повиши познанията относно подкупването на чужди длъжностни лица посредством:

- Разработването на модели на академични модули, които да бъдат включени в учебните програми по бизнес и право
- Публикуването на антикорупционни наръчници, базирани на годините опит на ОИСР и на нашите партньори, предназначени за съответните, изложени на риск от подкупи групи, като например малките и средни предприятия, управителите на търговски вериги, юристите и одиторите.
- Събирането на компании – големи, средни или малки, с цел обмяна на идеи за справяне с предизвикателствата на подкупването на чужди длъжностни лица, посредством он-лайн корпоративна обучителна програма.
- Предоставяне на ръководство на регионална основа на държавите, които още не са се присъединили към Антикорупционната Конвенция на ОИСР от държавите страни по Конвенцията.

ПРИСЪЕДИНЕТЕ СЕ КЪМ НАШАТА БОРБА

За повишаването на осведомеността ще трябва силни взаимни усилия: подкупването на чужди длъжностни лица представлява **сложен комплекс**. То включва заплетени бизнес трансакции, сделки и договори и неговите отрицателни последици може да бъдат непосредствено видими. Поради това неговото вредно въздействие би могло да изглежда абстрактно.

Най-голямото **предизвикателство** за Инициативата е да се обясни ясно и нагледно какво е подкупването на чужди длъжностни, какви са неговите последици и рискове. Следващото предизвикателство е това съобщение да бъде предадено на световните бизнесмени, журналисти, юристи, политици и граждани.

Дали Инициативата ще се справи с тези Предизвикателства зависи силно от съдействието – финансово и друго от държавите страни по Антикорупционната Конвенцията на ОИСР, както и от нашите партньори от частния сектор и другите международни, междуправителствени и неправителствени организации с подобен антикорупционен дневен ред.

За да се **присъедините към тази инициатива** като партньор или за да научите повече за нея, моля свържете се с Мери Крейн от Антикорупционния отдел на: anti-corruption.contact@oecd.org.

Това е публикация на ОИСР. За да разберете повече за нашата борба с подкупването на чужди длъжностни лица, моля посетете: www.oecd.org/corruption.